

Vergaderjaar 2016–2017

27 879

Versterking van de positie van de consument

Nr. 61

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 mei 2017

In de beantwoording van vragen van de toenmalige leden Jacobi en Monasch over de overdraagbaarheid van vliegtickets¹ heb ik aangegeven samen met de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu de mogelijkheden en implicaties van het overdragen van losse vliegtickets te zullen bekijken. Hierover is gesproken met de Consumentenbond, de luchtvaartsector (BARIN, KLM, Transavia), de brancheorganisatie van de reiswereld (ANVR) en TradeYourTrip, de initiatiefnemer van het manifest over overdraagbaarheid van losse vliegtickets. Hierbij informeer ik uw Kamer, mede namens de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, over de uitkomsten.

TradeYourTrip beheert een online platform waarop consumenten hun pakketreis zonder winst kunnen doorverkopen wanneer zij onverhoopt niet kunnen reizen. De leden Jacobi en lid Monasch hebben naar aanleiding van het initiatief en manifest van TradeYourTrip gevraagd of het systeem dat TradeYourTrip hanteert ook niet van toepassing moet zijn op losse vliegtickets. In de gesprekken zijn de volgende voor- en nadelen naar voren gekomen.

Voordelen

Overdraagbaarheid van losse vliegtickets biedt meer helderheid, in het bijzonder voor consumenten. Op dit moment is namelijk een vliegticket als onderdeel van een pakketreis op basis van de Nederlandse wet overdraagbaar, terwijl dit bij losse vliegtickets niet verplicht is. Overdraagbaarheid van losse vliegtickets zou het wellicht verwarrende verschil met pakketreizen kunnen verduidelijken.

Daarnaast verschillen de mogelijkheden per luchtvaartmaatschappij. Het is bij een aantal low-cost maatschappijen mogelijk om tegen betaling een ander persoon op je ticket te laten reizen. Dit kan daarentegen over het

¹ Aanhangsel Handelingen II 2015/16, nr. 2992.

algemeen niet bij full-service maatschappijen. Zij hebben in de algemene voorwaarden vaak een clause opgenomen waardoor reizigers een los vliegticket niet kunnen overdragen aan een ander. Onduidelijkheid over de verschillende mogelijkheden voor het overdragen zorgt voor verwarring bij consumenten.

Nadelen

Overdraagbare vliegtickets kunnen grote implicaties hebben voor zowel de bedrijfsvoering als het winstmodel van de luchtvaartsector. Prijzen van vliegtickets worden op dit moment vastgesteld op basis van vraag en aanbod en verschillen in reisvoorwaarden. Dit resulteert over het algemeen in een progressieve prijzenstructuur, waarbij prijzen stijgen naarmate de vlucht nadert. Dit model is niet houdbaar als consumenten tickets kunnen overdragen, aangezien partijen de goedkoopste tickets op kunnen kopen om deze vervolgens over te dragen. Door overdraagbare vliegtickets zouden prijzen op een nieuwe manier moeten worden vastgesteld, met hogere administratieve lasten voor luchtvaartmaatschappijen. Deze lasten kunnen worden doorberekend aan de consument, met een hogere gemiddelde prijs en het verdwijnen van de eerst verkochte goedkope tickets als gevolg.

Een Nederlandse verplichting om vliegtickets overdraagbaar te maken zal de concurrentiepositie van de Nederlandse luchtvaartmaatschappijen in de mondiale luchtvaartmarkt verslechteren. De Nederlandse luchtvaartmaatschappijen zullen geconfronteerd worden met hogere lasten dan hun buitenlandse concurrenten. Bovendien is het verwarrend wanneer consumenten alleen tickets van Nederlandse maatschappijen kunnen overdragen en van andere maatschappijen niet. Daarnaast heeft een dergelijke verplichting invloed op de samenwerking tussen Nederlandse en buitenlandse luchtvaartmaatschappijen, bijvoorbeeld bij «code sharing», waarbij verschillende luchtvaartmaatschappijen in hetzelfde vliegtuig stoelen verkopen. Het is dan bij iedere vliegreis de vraag of, en zo ja voor welk gedeelte, de Nederlandse verplichting tot overdraagbaarheid geldt. Bij Europese samenwerking wordt het probleem verlegd en verslechtert de concurrentiepositie van Europese luchtvaartmaatschappijen ten opzichte van andere maatschappijen.

Ten slotte is er een aantal risico's verbonden aan de handhaving van overdraagbare vliegtickets. De potentiële tweedehandsmarkt voor losse vliegtickets is waarschijnlijk groter dan die van de pakketreizen, met complexere handhaving om fraude en speculatie te voorkomen als gevolg. Aan de ene kant kan fraude en speculatie voorkomen worden, zoals een maximum doorverkoopprijs van 100% van de aankoopprijs. Aan de andere kant is het de vraag of deze voorwaarden ook gesteld en gehandhaafd kunnen worden bij doorverkoop van losse vliegtickets, zeker als dit op grote schaal gebeurt. Verder zijn er mogelijk privacy risico's voor de samenleving wanneer er een relatief grote tweedehandsmarkt voor losse vliegtickets ontstaat.

Conclusie

Na de gesprekken met de Consumentenbond, de luchtvaartsector (BARIN, KLM, Transavia), de brancheorganisatie van de reiswereld (ANVR) en TradeYourTrip concluderen de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu en ik dat de implicaties van het overdragen van losse vliegtickets voor zowel consumenten als luchtvaartmaatschappijen onzeker zijn en dat er voor beide partijen risico's zijn. Consumenten hebben een keuzemogelijkheid. Een consument kan er bijvoorbeeld bij aankoop voor kiezen om een flexibel vliegticket te kopen dat naderhand nog gewijzigd en/of

geannuleerd kan worden. Deze flexibele vliegtickets zijn wel duurder dan niet-flexibele vliegtickets, omdat de luchtvaartmaatschappij hiermee een uitgebreider product aan de consument biedt.

Verplichte overdraagbaarheid van vliegtickets hoeft niet in het voordeel te zijn van de consument, terwijl de concurrentiepositie van luchtvaartmaatschappijen wel zal verslechteren. Wij zien geen aanleiding om in nationale of internationale context stappen te nemen om te zorgen dat consumenten bovenop de reeds door de markt geboden mogelijkheden vliegtickets over kunnen dragen. Alles overwegende zien wij de mogelijke baten voor consumenten, echter wegen deze niet op tegen de nadelen.

De Minister van Economische Zaken,
H.G.J. Kamp